

607.

608.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U s t a w a

z dnia 13 lipca 1927 r.

w sprawie ratyfikacji układu pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Rzeszą Niemiecką o polach górniczych, przeciętych granicą polsko-niemiecką, podpisanego w Witosławiu dnia 21 czerwca 1926 r.

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej ratyfikacji układu pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Rzeszą Niemiecką o polach górniczych, przeciętych granicą polsko-niemiecką, podpisanego w Witosławiu dnia 21 czerwca 1926 r.

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Spraw Zagranicznych, wykonanie zaś postanowień powyższego układu Ministrowi Przemysłu i Handlu w porozumieniu z innymi właściwymi ministrami.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *J. Piłsudski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U s t a w a

z dnia 13 lipca 1927 r.

w sprawie ratyfikacji międzynarodowej konwencji o przewozie osób i bagażu kolejami żelaznymi, podpisanej wraz z 2 odnośniami załącznikami i protokołem w Bernie dnia 23 października 1924 r.

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej ratyfikacji międzynarodowej konwencji o przewozie osób i bagażu kolejami żelaznymi, podpisanej wraz z 2 odnośniami załącznikami i protokołem w Bernie dnia 23 października 1924 r.

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Spraw Zagranicznych, wykonanie zaś postanowień powyższej konwencji Ministrowi Komunikacji w porozumieniu z innymi właściwymi ministrami.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *J. Piłsudski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Komunikacji: *Romocki*

609.

U K Ł A D

Polsko-Niemiecki, dotyczący używalności przez Polskę trzech budynków w Korzeniowie (Kurzebrack) oraz dostępu do tychże, podpisany w Poznaniu dnia 23 czerwca 1923 r.

(Ratyfikowany zgodnie z ust. 1-ym art. 49-go Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej).

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

M Y, STANISŁAW WOJCIECHOWSKI,

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

Wszem wobec i każdemu osobna, komu o tem wiedzieć należy, wiadomem czynimy:

Dnia dwudziestego trzeciego czerwca, tysiąc dziewięćset dwudziestego trzeciego roku, podpisano w Poznaniu pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Rzeszy Niemieckiej układ, dotyczący używalności przez Polskę trzech budynków w Korzeniowie (Kurzebrack) oraz dostępu do tychże.

Układ ten słowo w słowo brzmi jak następuje:

UKŁAD POLSKO-NIEMIECKI

dotyczący używalności przez Polskę trzech budynków w Korzeniowie (Kurzebrack) oraz dostępu do tychże.

Komisja dla wytknięcia granicy polsko-niemieckiej na posiedzeniu swem z dnia 13 marca 1922 r. zadecydowała, żeby propozycję zrobioną w dniu 15 września 1921 r. przez członków: włoskiego i japońskiego tejże Komisji zamienić na uchwałę. Wedle tej uchwały Polska ma, w celu wykorzystania portu w Korzeniowie (Kurzebrack), mieć zapewnione prawo własności bez praw suwerenności do trzech budynków, należących do urzędzeń portowych, a położonych na terytorjum niemieckiem.

Polska i Niemcy uzgodniły zobopólnie, aby dla przeprowadzenia tej uchwały został zawarty układ i w tym celu mianowały jako swych przedstawicieli:

Polska:

Komisarza Likwidacyjnego: Macieja Koczorowskiego,

Niemcy:

Posła Dr. Eckardta.

Pełnomocnicy po zobopólnem przedłożeniu swych pełnomocnictw, które uznali za dobre i odpowiadające formie, uzgodnili następujące postanowienia:

Artykuł 1.

Obwód obszaru, który ma przyspaść na własność Polsce we wsi Korzeniowo (Kurzebrack) Kwidzyń (Marienwerder) mocą uchwały z dnia 13 marca 1922 r. jest oznaczony na załączonej mapie, sporządzonej przez Komisję Graniczną, na mocy pomiarów obopólnych techników. Na mapie tej obwód ten jest oznaczony liczbami 1, 2 i 3. Obszar ten składa się:

- 1) z tak zwanego „Kommissionshaus”,
- 2) z szopy składnicowej,
- 3) z tak zwanego „Strommeistergehöft”, włącznie z dobudówką oraz pasa ziemi, okalającego budynki.

Artykuł 2.

Niemiecki Fiskus postara się o to, żeby Polski Fiskus został, o ile to się jeszcze nie stało, zapisany do księgi gruntowej niemieckiej, jako właściciel oznaczonego w artykule 1 obszaru i to bez jakichkolwiek ciężarów lub zobowiązań, oraz, żeby obszar ten został wydany polskim władzom do użytku, stosownie do postanowień zawartych w artykule 3. Dalsza sprzedaż nie Polakom może być uskuteczniiona jedynie w porozumieniu z Niemieckim Rządem.

POLNISCH-DEUTSCHES ABKOMMEN

über die Benutzung von Baulichkeiten in Kurzebrack durch Polen und über den Zugang zu diesen Baulichkeiten.

Nachdem die Kommission zur Festsetzung der polnisch-deutschen Grenzen in ihrer Sitzung vom 13 März 1922 den unterm 15 September 1921 gemachten Vorschlag des italienischen und des japanischen Mitgliedes der Kommission zum Beschluss erhoben hat, wonach zum Zwecke der Ausnutzung des Hafens von Kurzebrack das Eigentum an drei zu den Hafenanlagen gehörigen Baulichkeiten auf dem deutsch verbliebenen Gebiete ohne Übergang der Staatshoheit Polen zuerkannt und der Zugang dazu für Polen sichergestellt werden sollte, sind Polen und Deutschland übereingekommen, zur Durchführung dieses Beschlusses ein Abkommen zu schliessen, und haben zu diesem Zwecke zu ihren Bevollmächtigten ernannt:

Polen:

den Liquidationskommissar Mathias von Koczorowski.

Deutschland:

den Gesandten Dr. Paul Eckardt.

Die Bevollmächtigten haben sich, nachdem sie einander ihre Vollmachten mitgeteilt und diese in guter und gehöriger Form befunden haben, über folgende Bestimmungen geeinigt:

Artikel 1.

Der Umfang des Gebiets, das auf Grund des Beschlusses der Kommission zur Festsetzung der polnisch-deutschen Grenzen vom 13 März 1922 im Dorfe Kurzebrack (Korzeniowo) im Kreise Marienwerder (Kwidzyn) Polen als Eigentum zufallen soll, bestimmt sich nach der anliegenden, von der Grenzfestsetzungskommission auf Grund der Vermessungsarbeiten der beiderseitigen Techniker aufgestellten Karte, in der dieses Gebiet mit 1, 2 und 3 bezeichnet ist. Das Gebiet setzt sich danach zusammen aus:

- 1) dem sogenannten Kommissionshaus,
- 2) dem Lagerschuppen,
- 3) dem sogenannten Strommeistergehöft nebst Nebenbaulichkeiten und den die Gebäude umgebenden Geländestreifen.

Artikel 2.

Die Deutsche Regierung wird dafür sorgen, dass der polnische Fiskus als Eigentümer des im Artikel 1 bezeichneten Gebiets ohne jede Belastung oder Verpflichtung in das deutsche Grundbuch eingetragen und dass das Gebiet, soweit dies nicht bereits geschehen ist, den polnischen Behörden zur Benutzung nach Massgabe der im Artikel 3 enthaltenen Bestimmungen übergeben wird. Eine Weiterveräußerung an nicht Polen darf nur im Einverständnis mit der Deutschen Regierung erfolgen.

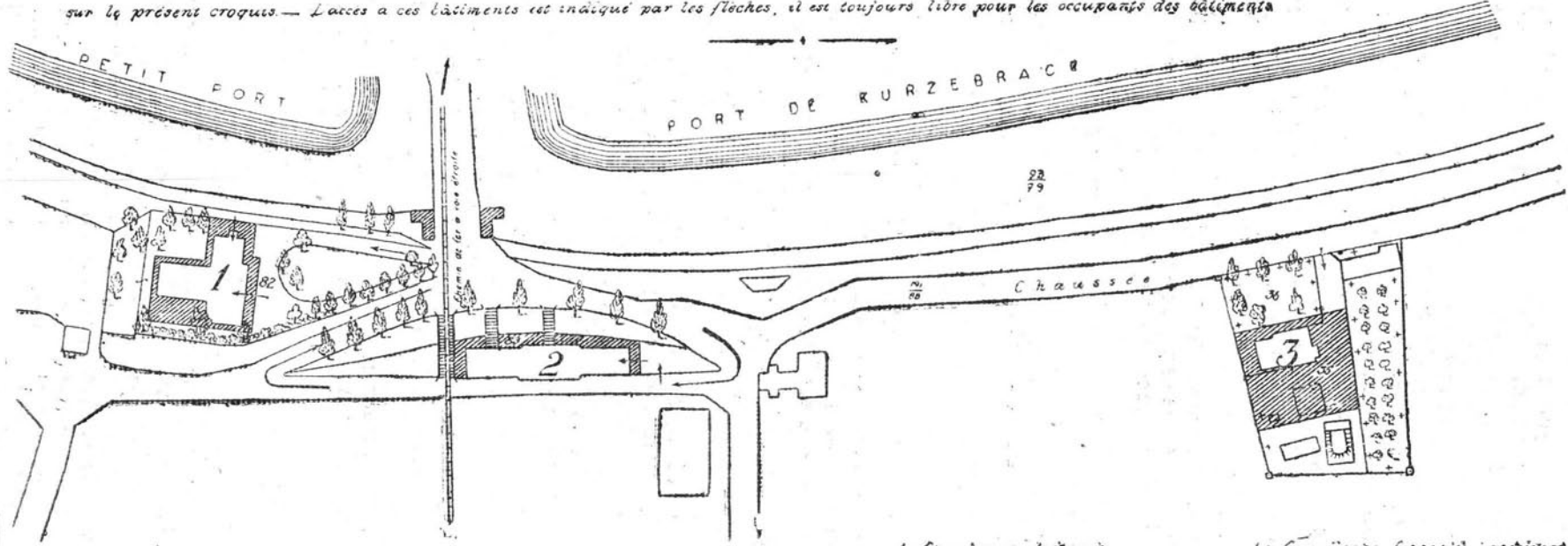
Croquis

des trois bâtiments de Kurzebrack dont la propriété est attribuée à la Pologne

ECHELLE AU 1/1000

Les bâtiments dont la propriété est attribuée à la Pologne sont accompagnés d'une bande de terrain, de forme épousant celle des fondations, et reproduit en gris sur le présent croquis. — L'accès à ces bâtiments est indiqué par les flèches, il est toujours libre pour les occupants des bâtiments

LEGENDE

- 1..... Maison dite 'Commissionshaus'
- 2..... Hangar de dépôt de matériel
- 3..... Maison dite 'Strammelstergelbst'
- 82-83-35-36..... Numéros des parcelles au Cadastre au Kreis de Marienwerder.
- Terrain attribué avec les bâtiments
- Frontière entre l'Allemagne et la Pologne

Le Commissaire britannique

(-) R. Boger

Le Commissaire Italien

(-) M. Tonino

Le Commissaire allemand

(-) V. Tuntler

Le Commissaire français, président

(-) A. Gardan

Le Commissaire japonais

(-) N. Oki

Le Commissaire polonais

(-) Szembek

Artykuł 3.

1) Polskiemu Rządowi wolno obszar wymieniony w artykule 1. używać w celu wykorzystywania portu w Korzeniowie (Kurzebrack). Mianowicie wolno Rządowi Polskiemu wykonywać na terytorjum przynależnym Polsce przebudowy lub nowe budowy podług własnych planów. Przy badaniu policyjno-budowlanym winny być uwzględniane w pełnym zakresie potrzeby Polski, zagwarantowane przez Wydział Komisji Granicznej.

Rząd Polski wyda rozporządzenie, obowiązujące polskich urzędników i funkcjonariuszów, mieszkających lub bawiących w domostwach wymienionych w artykule 1, aby stosowali się do praw niemieckich. O ileby urzędnik lub funkcjonariusz polski nie zastosował się do praw niemieckich, Rząd Polski postara się o załatwienie (Abhilfe) sprawy; o ileby przekraczanie przeciwko prawu miało się powtarzać, spowoduje się na wniosek Rządu Niemieckiego jego odwołanie.

2. Polską zobowiązuje się:

- a) stosownie do uchwały Komisji Granicznej nie używać budynku dozorczy nurtu (Strommeistergehöft) na umieszczenie osób lub zwierząt zakaźnie chorych i zobowiązuje się do rozciągnięcia tegoż postanowienia na pozostałe budynki,
- b) do nieużywania budynku, oraz przynależnego terenu na magazynowanie broni, amunicji lub środków wybuchowych. Wyjątek stanowi broń, przeznaczona dla użytku polskich urzędników (Artykuł 8).

Artykuł 4.

Stroną niemiecka zezwala mieszkańcom domu komisyjnego na współużywalność części pasa terenu, położonego przy własności polskiej na płaskowzgorzu, na którym jest wybudowany ów dom.

Artykuł 5.

1. Rząd Niemiecki zezwala mieszkańcom budynków wymienionych w art. 1, oraz tym osobom, które mają cośkolwiek do czynienia w tych budynkach, na przekraczanie polsko-niemieckiej granicy, na drodze prowadzącej przez przejście wałowe, oraz na drodze zjazdowej na wał, położony na północ od budynku dozorczy nurtu (Strommeistergehöft).

2. Dalej Rząd Niemiecki zezwoli osobom wymienionym w artykule 1 na pełną wolność poruszania się na terenie opisanym w ustępie 3 oraz na wewnątrz domostw, włącznie pasków terenu, wymienionych w artykule 1, oraz na wymienionych w artykule 4 dalszych paskach terenu. To samo odnosi się do gruntu, który mógłby być wydzierzawiony w maksymalnym areale jednej morgi przez Rząd Polski mieszkańcom 3-ch domostw dla celów ogrodniczych lub rolniczych.

Artikel 3.

1. Die Polnische Regierung ist berechtigt, das im Artikel 1 bezeichnete Gebiet in jeder mit den deutschen Gesetzen in Einklang stehenden Weise zum Zwecke der Ausnutzung des Hafens von Kurzebrack (Korzeniowo) zu benutzen. Namentlich ist die Polnische Regierung befugt, auf dem Polen zugesprochenen Gebiet Um- oder Neubauten nach eigenen Plänen auszuführen. Bei der baupolizeilichen Prüfung ist dem durch die Grenzfestsetzungskommission gewährleistetem Bedürfnis Polens in vollem Umfang Rechnung zu tragen. Die Polnische Regierung wird den polnischen Beamten und Angestellten, die in den im Artikel 1 aufgeführten Baulichkeiten wohnen oder dienstlich tätig sind, zur Pflicht machen, die deutschen Gesetze zu befolgen. Sollte sich ein polnischer Beamter oder Angestellter den deutschen Gesetzen nicht fügen, so wird die Polnische Regierung für Abhilfe sorgen und bei wiederholter Gesetzesverletzung auf Ersuchen der Deutschen Regierung seine Abberufung veranlassen.

2. Polen verpflichtet sich:

- a) gemäss dem Beschlusse der Grenzfestsetzungskommission das Strommeistergehöft nicht zur Unterbringung von Personen oder Tieren, die an ansteckenden Krankheiten leiden, zu verwenden und diese Bestimmung auch auf die übrigen Baulichkeiten auszudehnen,
- b) die Baulichkeiten und das dazugehörige Gebiet nicht zur Lagerung von Waffen, Munition und Sprengstoffen zu verwenden, soweit es sich nicht um die zum dienstlichen Gebrauch der polnischen Beamten bestimmten Waffen (Artikel 8) handelt.

Artikel 4.

Den Bewohnern des Kommissionshauses wird deutscherseits die Mitbenutzung des nicht in das polnische Eigentum fallenden Teiles des Geländestreifens auf der Platte, auf der das Haus errichtet ist, gestattet.

Artikel 5.

1. Die Deutsche Regierung wird den Bewohnern der im Artikel 1 bezeichneten Baulichkeiten und denjenigen Personen, die sonst in diesen Baulichkeiten zu tun haben, das Überschreiten der polnisch-deutschen Grenze auf dem Wege durch die Deichscharte und über die Abfartsrampe am Deiche nördlich des Strommeistergehöfts gestatten.

2. Die Deutsche Regierung wird ferner den im Absatz 1 bezeichneten Personen volle Bewegungsfreiheit auf dem im Absatz 3 umschriebenen Gelände sowie innerhalb der im Artikel 1 aufgeführten Baulichkeiten nebst Geländestreifen und auf dem im Artikel 4 ferner angegebenen Geländestreifen gewähren. Ein Gleiches gilt für Land, im Höchstausmasse von 1 Morgen, das von der Polnischen Regierung oder den Bewohnern der drei Baulichkeiten an diese oder den Geländestreifen angrenzend zu Garten- oder Ackerbauzwecken etwa gepachtet werden sollte.

3. Wymieniony w ustępie 2 teren obejmuje:

Koronę wału, począwszy od punktu na zachód domu komisijnego, przy którym polsko-niemiecka granicą skreca na zachód aż do punktu, przy którym droga zjazdowa na północ-zachód domu dozorcę nurtu schodzi do szosy, ciągnącej się wzdłuż wału; przejście przez wał, oraz drogę stanowiącą dojście do domu komisijnego włącznie z rampą wkoło trawnika, położonego przed nim; drogę wzdłuż wału, począwszy od przejścia przez wał aż do drogi zjazdowej; drogi prowadzące do składowicy poprzez oba budynki, oraz do wejść bocznych; droga dojazdowa do domu dozorcę nurtu przez bramę wjazdową, dla której ze strony niemieckiej winny być oddane klucze do dyspozycji. Wreszcie drogę wokoło magazynu z tem zastrzeżeniem, że drogi tej wolno używać jedynie dla prac budowlanych przy magazynie za poprzednim zawiadomieniem niemieckich władz celnych.

4. O ileby przy wysokim wodostanie lub w razie gdyby szła kra, przejazd przez Wisłę z portu w Korzeniowie był niemożliwy albo połączony z narażeniem życia, stroną niemiecką zezwoli w razie potrzeby na warunkach, które winny ustalić obopólne władze policyjne, na używanie niemieckiego wału (korona wału) pomiędzy domostwem w Opaleniu i Janowem.

Artykuł 6.

1. Suwerenność nad terenem i nad dościami do tegoż, wymienionemi w artykule 1 pozostaje przy Niemczech z uwzględnieniem odchylających się postanowień układu.

2. Do urzędowego wkraczania z powodu występów karygodnych na tym terenie, oraz na dostępnach do tegoż, o ile nie nastąpi inne uzgodnienie, są upoważnieni jedynie niemieccy urzędnicy. Polscy urzędnicy są uprawnieni do wkraczania w równej mierze jako osoby prywatne.

Artykuł 7.

Polscy urzędnicy i funkcjonariusze podlegają w czasie swego pobytu na terenie wymienionym w artykule 1, niemieckiej jurysdykcji oraz władzy policyjnej. Co do swych czynności urzędowych, podlegają jedynie polskim prawom i władzom. Za karygodne przestępstwa, popełniane w czasie swej służby, zostaną wydani swej władzy przełożonej.

Artykuł 8.

Polskim urzędnikom, którzy korzystają z przewidzianego w artykule 5 prawa, wolno nosić mundur oraz broń, przeznaczoną do użytku służbowego. Używanie broni na terytorjum niemieckiem jest jednak tylko dozwolone na wypadek własnej obrony.

3. Das im Absatz 2 erwähnte Gelände umfasst:

Die Deichkrone von dem Punkte westlich Kommissionshauses, wo die polnisch-deutsche Grenze nach Westen abbiegt bis zu dem Punkte, wo die Abfahrtsrampe nordwestlich des Strommeistiergehöfts nach der Strasse längs des Deiches herabführt; die Deichscharte und den Zugangsweg zum Kommissionshaus mit Einschluss der Rampe um das Rasenrundteil davor; die Strasse längs des Deiches von der Deichscharte bis zu der Abfahrtsrampe; die Zugangswege zu dem Lagerschuppen über die beiden Holzbrücken und nach den Seiteneingängen; den Zugangsweg zu dem Strommeistiergehöft durch das Einfahrstor, für das deutscherseits Schlüssel zur Verfügung zu stellen sind; endlich den Fahrweg um den Lagerschuppen herum mit der Einschränkung, dass dieser Weg nur für Bauarbeiten an dem Schuppen nach vorheriger Benachrichtigung der deutschen Zollbehörde benutzt werden darf.

4. Falls bei Hochwasser oder Eisgang das Überschreiten der Weichsel vom Hafen von Kurzebrack aus unmöglich oder mit Lebensgefahr verbunden ist, wird von deutscher Seite im Bedarfsfalle unter näher zwischen den beiderseitigen Polizeibehörden festzusetzenden Bedingungen die Benutzung der Deichkrone des deutschen Deiches zwischen der Brücke von Münsterwalde und Johannisdorf gestattet werden.

Artikel 6.

1. Die Staatshoheitsrechte über das im Artikel 1 bezeichnete Gebiet und die Zugangswege dazu verbleiben Deutschland unbeschadet abweichender Bestimmungen dieses Abkommens.

2. Zum behördlichen Einschreiten wegen strafbarer Handlungen sind auf diesem Gebiete und auf dessen Zugangswegen, sofern nicht etwas anderes vereinbart wird, nur die deutschen Beamten befugt, während die polnischen Beamten zum Einschreiten nur im gleichen Masse wie Privatpersonen berechtigt sind.

Artikel 7.

Polnische Beamte und Bedienstete unterstehen während ihres Aufenthalts auf dem im Artikel 1 bezeichneten Gebiet der deutschen Gerichtsbarkeit und Polizeigewalt. In Ansehung ihrer Amtshandlungen unterstehen sie dagegen lediglich den polnischen Gesetzen und Behörden. Sie werden wegen der in Ausübung ihres Dienstes begangenen strafbaren Handlungen auf Verlangen ihrer vorgesetzten Dienstbehörde dieser überliefert.

Artikel 8.

Die polnischen Beamten, die von den im Artikel 5 vorgesehenen Zugangsrecht Gebrauch machen, dürfen dabei Uniform tragen und zu dienstlichen Zwecken bestimmte Waffen mit sich führen. Der Waffengebrauch ist jedoch auf deutschen Gebiete nur im Falle der Notwehr gestattet.

Artykuł 9.

Niemieckie władze użyczą władzom i urzędnikom polskim, którzy są zatrudnieni służbowo na terytorjum, wymienionem w artykule 1, potrzebnej opieki, oraz zastosują się do ich wniosków w tej samej mierze, jak do wniosków własnych władz i urzędników.

Artykuł 10.

Polscy poddani mieszkający na obszarze wymienionym w artykule 1 zatrzymują swą przynależność państwową.

Artykuł 11.

Urzednicy i funkcjonariusze polscy, którzy mieszkają na terytorjum wymienionem w artykule 1, jako też wspólnie z nimi mieszkający członkowie ich rodzin i domownicy, mają następujące prawa:

- a) są wolni od jakichkolwiek publiczno-prawnych osobistych świadczeń służbowych i rzeczowych,
- b) są wolni od wszelkich w obrębie Państwa Niemieckiego pobieranych opłat w tej samej mierze, jak gdyby w Państwie Niemieckiem nie zamieszkiwali, ani nie przebywali,
- c) są wolni od opłat celnych dla wszelkich z Polski sprowadzanych przedmiotów, przeznaczonych do ich osobistego lub służbowego użytku i wolni od opłat celnych dla tych przedmiotów, które po użyciu do Polski odsyłają.

Niemieckie zezwolenia na wwóz i wywóz nie odnoszą się do tych przedmiotów. Transport przedmiotów, które korzystać będą z tych udogodnień, odbywać się będzie przez niemiecką komorę celną, przynależną do Korzeniowa, za przedłożeniem poświadczenia najbliższego zwierzchnika służbowego tego z funkcjonariuszy lub urzędników, który stawia wniosek dla siebie albo swoich domowników.

Artykuł 12.

1. Osoby, które nie posiadają przynależności państwowej niemieckiej i które:

- a) mieszkają na terenie, określonym w artykule 1
- albo
- b) korzystają z dostępu do tegoż obszaru wymienionym w artykule 5, muszą wykazać przepustkę urzędową, zaopatrzoną w fotografię z rysopisem.

2. Polscy urzednicy i funkcjonariusze, którzy mieszkają lub są służbowo zatrudnieni na terenie wymienionym w artykule 1, otrzymają od swej władzy przełożonej legitymację na wzór ustanowionych dla urzędników na Górnym Śląsku, zatrudnionych na terenie niemieckim.

Artikel 9.

Die deutschen Behörden werden den polnischen Behörden und Beamten, die auf dem im Artikel 1 bezeichneten Gebiete dienstlich tätig sind, den erforderlichen Schutz gewähren und ihrem hierauf gerichteten Ersuchen in gleicher Weise Folge leisten wie entsprechendem Ersuchen eigener Behörden und Beamten.

Artikel 10.

Polnische Staatsangehörige, die auf dem im Artikel 1 bezeichneten Gebiete wohnen, behalten ihre Staatsangehörigkeit.

Artikel 11.

Polnische Beamte und Bedienstete, die auf dem im Artikel 1 bezeichneten Gebiete wohnen, geniessen ebenso wie die mit ihnen in häuslicher Gemeinschaft lebenden Angehörigen und Hausangestellten:

- a) Freiheit von jeder Art öffentlich-rechtlicher persönlicher Dienstleistungen und Sachleistungen,
- b) Freiheit von allen innerhalb des Deutschen Reichs erhobenen öffentlichen Abgaben in demselben Umfang, wie sie ihnen zustehen würde, wenn sie im Deutschen Reich weder Wohnsitz noch Aufenthalt hätten,
- c) Freiheit von Einfuhrzöllen für alle zu ihrem persönlichen und dienstlichen Gebrauch oder Verbrauch bestimmten Gegenstände, die sie aus Polen einführen, und Freiheit von Ausfuhrabgaben für diejenigen der erwähnten Gegenstände, die sie nach gemachtem Gebrauch nach Polen zurückführen. Die deutschen Ein- und Ausfuhrverbote finden auf diese Gegenstände in entsprechendem Umfang keine Anwendung. Die Abfertigung der Gegenstände, für die diese Vergünstigungen in Anspruch genommen werden, erfolgt durch das für Kurzebrack zuständige deutsche Zollamt gegen Vorlegung einer Bescheinigung des nächsten Dienstvorgesetzten des antragstellenden Beamten oder Bediensteten für ihn und seine Haushaltsangehörigen.

Artikel 12.

1. Personen nichtdeutscher Staatsangehörigkeit, die

- a) auf dem im Artikel 1 bezeichneten Gebiete wohnen
- oder
- b) von dem im Artikel 5 vorgesehenen Rechte des Zugangs zu diesem Gebiete Gebrauch machen, müssen sich durch einen amtlichen mit Personenbeschreibung und Lichtbild versehenen Ausweis über ihre Person ausweisen.

2. Polnische beamte und Bedienstete, die auf dem im Artikel 1 bezeichneten Gebiete wohnen oder dienstlich tätig sind, erhalten von ihrer vorgesetzten Dienstbehörde Ausweise nach dem in Oberschlesien gültigen Muster für Beamte, die auf deutschem Gebiete tätig sind.

3. Nazwiska wszystkich osób, mieszkających na obszarze wymienionym w artykule 1, winny być komunikowane odnośnemu Urzędowi Niemieckiemu.

4. Osobom przynależnym do Polski, wymienionym w ustępie 3, zezwoli się przekraczać teren, położony poza wymienionym w artykule 5, stosownie do postanowień artykułu 5 układu o ruchu granicznym o ulgach przy przekraczaniu granicy z dnia 29 kwietnia 1922 r. Legitymację wystawia starosta w Gniewie (Mewe).

Artykuł 13.

Przedmioty, wwożone na obszar, wymieniony w artykule 5, z Polski dla celów służbowych, są wolne od niemieckich opłat celnych, także, o ile zpowrotem zostaną wywiezione.

Artykuł 14.

1. Materiały budowlane i inne, przeznaczone dla celów portu w Korzeniowie, a złożone w magazynie, wymienionym w artykule 1, będą zwolnione od opłat wwozu i wywozu, oraz od zakazu wwozu i wywozu, o ile będą wprowadzone pod niemieckim nadzorem celnym na drogach dojazdowych, wymienionych w ustępie 3 Artykułu 5, do magazynu, oraz, o ile będą złożone pod wspólnym zamknięciem celnym, o ile tamże były magazynowane pod wspólnym zamknięciem celnym i wywiezione na tej samej drodze pod niemieckim dozorem celnym do Polski. Rząd Niemiecki postara się o to, żeby zamknięcie celne w razie potrzeby niezwłocznie zostało zdjęte.

2. Rząd Polski zobowiązuje się magazyn lub ubikację, potrzebne dla magazynowania wymienionych w ustępie 1 materiałów budowlanych, urządzić i utrzymać pod zamknięciem celnym.

Artykuł 15.

1. Powyższy układ ma być ratyfikowany i dokumenty ratyfikacyjne mają być o ile możliwości jak najprędzej wymienione.

2. Układ ten wchodzi w moc obowiązującą z chwilą wymiany dokumentów ratyfikacyjnych.

Na dowód czego pełnomocnicy podpisali niniejszy układ i zaopatrzyli go swymi pieczęciami.

Sporządzono w dwóch egzemplarzach w polskim i w niemieckim języku.

W Poznaniu, dnia 23 czerwca 1923 r.

(—) *Maciej Koczorowski*

(—) *Paul Eckardt*

PROTOKÓŁ KOŃCOWY.

Przy podpisywaniu polsko-niemieckiego układu dotyczącego używalności przez Polskę budynków w Korzeniowie (Kurzebrack), oraz dostępu do tychże

3. Alle Personen, die auf dem im Artikel 1 bezeichneten Gebiete wohnen, sind der zuständigen deutschen Dienststelle fortlaufend namentlich mitzuteilen.

4. Den im Absatz 3 erwähnten Personen polnischer Staatsangehörigkeit wird gestattet das ausserhalb des im Artikel 5 angeführten Geländes befindliche deutsche Gebiet nach Massgabe der Bestimmungen des Artikel 5 des Abkommens über Erleichterungen des Grenzverkehrs vom 29 April 1922 zu betreten. Die Ausweise stellt der Starost in Gniew (Mewe) aus.

Artikel 13.

Gegenstände, die in das im Artikel 1 bezeichnete Gebiet aus Polen zu Dienstgebrauch eingehen, bleiben frei von deutschen Zöllen und sonstigen Abgaben, auch bei einer etwaigen Wiederausfuhr.

Artikel 14.

1. Aus Polen kommende Bau- und andere für die Zwecke des Hafens von Kurzebrack bestimmte Materialien, die in dem im Artikel 1 aufgeführten Lagerschuppen eingelagert werden, bleiben von Eingangs- und Ausgangsabgaben sowie Ein- und Ausfuhrverboten befreit, sofern sie unter deutscher Zollaufsicht auf den im Artikel 5, Absatz 3 angegebenen Zugangswegen in dem Lagerschuppen gebracht, dort unter gemeinschaftlichem Zollverschluss gelagert und auf dem gleichen Wege unter deutscher Zollaufsicht nach Polen wieder ausgeführt werden. Die Deutsche Regierung wird dafür Sorge tragen, dass der Zollverschluss im Bedarfsfalle unverzüglich abgenommen wird.

2. Die Polnische Regierung verpflichtet sich, den Lagerschuppen oder die zur Lagerung der im Absatz 1 erwähnten Baumaterialien erforderlichen Räume dieses Schuppens zollverschlussicher einzurichten und zu erhalten.

Artikel 15.

1. Dieses Abkommen soll ratifiziert und die Ratifikationsurkunden sollen sobald als möglich ausgetauscht werden.

2. Das Abkommen tritt mit dem Austausch der Ratifikationsurkunden in Kraft.

Zu Urkund dessen haben die Bevollmächtigten dieses Abkommen unterzeichnet und mit ihren Siegeln versehen.

Geschehen in doppelter Ausfertigung in polnischer und deutscher Sprache.

In Posen, am 23 Juni 1923.

(—) *Maciej Koczorowski*

(—) *Paul Eckardt*

SCHLUSSPROTOKOLL.

Bei Unterzeichnung des polnisch-deutschen Abkommens über die Benutzung von Baulichkeiten in Kurzebrack durch Polen und über den Zugang zu

budynków, pełnomocnicy obu państw wyrazili obojną zgodę co do następującego:

1. Urzędnikom polskim Administracji portu w Korzeniowie (Kurzebrack) ma być dozwolony wstęp na część korony wału, położonej na północ od przejścia wałowego, a to w celu odczytywania wodostanu na wodomierzu w małym porcie, oraz przekraczania w tym celu polsko-niemieckiej granicy. Postanowienia artykułu 8 i artykułu 12 ustęp 2 układu znajdują odpowiednie zastosowanie.

2. Polska strona będzie stale donosiła niemieckiemu urzędowi policyjnemu w Korzeniowie (Kurzebrack) o wodostanie odczytanym na wodomierzu w małym porcie.

3. Niniejsze postanowienia mają stanowić część wyżej wymienionego układu i otrzymać równocześnie z tymże moc obowiązującą.

Poznań, dnia 23 czerwca 1923 r.

(—) *Maciej Koczorowski*

(—) *Paul Eckardt*

diesen Baulichkeiten haben die Bevollmächtigten das beiderseitige Einverständnis über Nachstehendes festgestellt:

1. Die Beamten der polnischen Hafenverwaltung in Kurzebrack sollen berechtigt sein, den deutschen Teil der Deichkrone südlich der Deichscharte behufs Ablesens der Wasserstände am Pegel im Pegelhafen zu betreten und zu diesem Zwecke die polnisch-deutsche Grenze zu überschreiten. Die Bestimmungen des Artikel 8 und des Artikel 12 Absatz 2 des Abkommens finden entsprechende Anwendung.

2. Von polnischer Seite wird der deutschen Polizeiverwaltung in Kurzebrack der an dem Pegel im Pegelhafen abgelesene Wasserstand fortlaufend mitgeteilt werden.

3. Die vorstehenden Bestimmungen sollen einen Bestandteil des obenbezeichneten Abkommens bilden und mit diesem gleichzeitig in Kraft treten.

Posen, den 23 Juni 1923.

(—) *Maciej Koczorowski*

(—) *Paul Eckardt*

Zaznajomiwszy się z powyższym układem, uznaliśmy go i uznajemy za słuszny, zarówno w całości, jak i każde z zawartych w nim postanowień, oświadczamy, że jest przyjęty, ratyfikowany i zatwierdzony i przyrzekamy, że będzie ściśle stosowany.

Na dowód czego wydaliśmy Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

W Warszawie, dnia 18 stycznia 1924 r.

(—) *S. Wojciechowski*

Przez Prezydenta Rzeczypospolitej

Prezes Rady Ministrów

(—) *Wł. Grąbski*

Kierownik Ministerstwa Spraw Zagranicznych

(—) *Bertoni*

610.

Oświadczenie rządowe

z dnia 12 lipca 1927 r.

w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych układu polsko-niemieckiego, dotyczącego używalności przez Polskę trzech budynków w Korzeniowie (Kurzebrack) oraz dostępu do tychże, podpisanego w Poznaniu dnia 23 czerwca 1923 r.

Podaje się niniejszem do wiadomości, że w wykonaniu art. 15-go układu polsko-niemieckiego, dotyczącego używalności przez Polskę trzech budynków w Korzeniowie (Kurzebrack) oraz dostępu do tychże, podpisanego w Poznaniu dnia 23 czerwca 1923 r., ratyfikowanego zgodnie z ust. 1-ym art. 49-go Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, dnia 4 lipca 1927 r. nastąpiła w Warszawie wymiana dokumentów ratyfikacyjnych powyższego układu.

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*